

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“МІЖНАРОДНА ІНВЕСТИЦІЙНА
ДІЯЛЬНІСТЬ”

(для магістрів)

Київ 2005

Підготовлено кандидатом економічних наук, доцентом *І. Я. Софіщенко*

Затверджено на засіданні кафедри банківської та страхової справи
(протокол № 5 від 05.11.03)

Перезатверджено на засіданні кафедри банківської та страхової справи
(протокол № 2 від 06.09.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Софіщенко І. Я. Навчальна програма дисципліни “Міжнародна інвестиційна діяльність” (для магістрів). — К.: МАУП, 2005. — 15 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Міжнародна інвестиційна діяльність”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю студентів, а також список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предметом дисципліни “Міжнародна інвестиційна діяльність” є сукупність дій суб’єктів міжнародних економічних відносин у сфері міжнародних вкладень капіталу.

Мета дисципліни — вивчення закономірностей міжнародної інвестиційної діяльності, формування та набуття аналітичних і практичних навичок у сфері здійснення зарубіжних інвестицій, в тому числі у вітчизняному правовому полі.

Завдання курсу передбачають формування компетентності з таких питань:

- сутність міжнародних інвестицій, їх місце і роль у міжнародному бізнесі;
- суб’єкти, об’єкти, види та форми міжнародних інвестицій;
- регулювання міжнародної інвестиційної діяльності на національному та міжнародному рівнях, система методів, що застосовуються;
- практика міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.

Викладення курсу базується на знаннях, здобутих під час вивчення курсу “Фінанси”, “Інвестування”, “Міжнародні економічні відносини”, “Міжнародна економіка”.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

вивчення дисципліни

“МІЖНАРОДНА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ”

№ пор.	Назва теми
1	Інвестування в системі міжнародного бізнесу
2	Теорії міжнародного інвестування
3	Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність
4	Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами
5	Міжнародний інвестиційний ринок
6	Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності
7	Аналіз і оцінювання міжнародних інвестиційних проєктів
8	Моделювання інвестиційних процесів та інвестиційні стратегії у глобальному середовищі
9	Міжнародна інвестиційна діяльність в Україні

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“МІЖНАРОДНА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ”

Тема 1. Інвестування в системі міжнародного бізнесу

Економічна сутність інвестицій. Види інвестицій. Систематизація міжнародних інвестицій.

Основні суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності. Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності. Функції держави як інвестора.

Фінансово-кредитні установи в міжнародному інвестуванні. Банківські установи. Інвестиційні фонди й інвестиційні компанії. Венчурні фонди та їх взаємодія з венчурними фірмами. Страхові компанії. Кредитні спілки. Пенсійні фонди. Лізингові компанії. Функціональні ділянки інвестиційного процесу та його інфраструктура. Фірма-девелопер. Фирма-ріелтер. Інжиніринго-консалтингові фірми. Будівельні фірми.

Мотивація партнерів з інвестиційної діяльності.

Фактори міжнародного інвестування. Міжнародне інвестування в контексті інтернаціоналізації.

Література [4; 6; 15; 19; 29; 31]

Тема 2. Теорії міжнародного інвестування

Макроекономічний, мезоекономічний та мікроекономічний рівні аналізу іноземного інвестування. Класичні теорії іноземного інвестування. Портфельні теорії іноземного інвестування. Неокласичні теорії іноземного інвестування. Теорія індустріальної організації. Теорія монополістичної конкуренції С. Хаймера. Теорія інтерналізації. Еклектична парадигма Дайнінга. Теорія життєвого циклу Вер-нона.

Література [15; 19; 29; 31]

Тема 3. Міжнародна підприємницька інвестиційна діяльність

Реальні інвестиції та їх структура. Інвестиції в основний капітал. Характер, структура фондів та її зміна. Іноземні інвестиції в обіговий капітал.

Обґрунтування доцільності інвестицій.

Техніко-економічне обґрунтування інвестиційних програм і проєктів. Реальні інвестиційні проєкти. Економічне обґрунтування фінансового інвестиційного проєкту. Порядок відводу земельних ділянок.

Проєктування, ціноутворення в інвестиційній сфері (міжнародна практика) та освоєння іноземних інвестицій.

Основні положення з проектування підприємств, будинків і споруджень. Особливості ціноутворення в інвестиційній сфері. Кошторисна документація для будівництва. Упорядкування інвесторських кошторисів.

Матеріальна база реальних інвестицій. Матеріально-технічне постачання інвестиційного проекту. Моніторинг реалізації інвестиційних проектів.

Література [13–15; 17; 24; 28; 30; 31]

Тема 4. Міжнародні інвестиційні операції з цінними паперами

Цінні папери. Інструменти позики. Права власності. Похідні цінні папери. Оцінка інвестиційних якостей цінних паперів. Інвестиційні операції фінансово-кредитних установ.

Облігації, їх вартість і прибутковість. Взаємозв'язок ціни і прибутковості облігації. Структура ставок прибутковості за часом до погашення. Портфель облігацій, його прибутковість і тривалість. Податки й операційні витрати. Методи активного керування портфелем облігацій. Вибір стратегій і ефективність ринку. Операції заміни облігацій.

Акції. Розрахунок необхідної прибутковості. Фінансові коефіцієнти.

Фінансові ф'ючерси. Основні визначення і методи торгівлі. Метод розрахунку витрат на збереження. Хеджування і спекуляція. Хеджування з використанням ф'ючерсних контрактів. Стратегії спекуляції на ф'ючерсному ринку. Валютні ф'ючерси. Оцінка валютних ф'ючерсів. Хеджування за допомогою валютних ф'ючерсів.

Спекуляція з валютними ф'ючерсами. Ф'ючерси за процентними ставками. Хеджування процентного ризику. Спекуляція з ф'ючерсами за процентними ставками. Ф'ючерси за фондовими індексами. Оцінка ф'ючерсного контракту за фондовим індексом. Хеджування ринкового ризику.

Опціони. Оцінка опціону. Вартість у момент виконання. Межа вартості опціону. Взаємозв'язок вартості опціонів “колл” і “пут”. Оцінка американського опціону. Валютні опціони. Хеджування і спекуляції з використанням опціонів. Валютні і процентні свопи.

Інвестиційний портфель. Пасивний підхід у керуванні інвестиціями. Процентний ризик. Керування активами і зобов'язаннями. Індексний портфель. Хеджування портфеля. Активне керування портфелем. Оцінка ефективності керування портфелем.

Література [11; 12; 15; 16; 28; 30]

Тема 5. Міжнародний інвестиційний ринок

Факторні товарні та фінансові ринки. Інвестиційний ринок та його інфраструктура. Ринкова модель інвестиційного проекту. Грошовий ринок. Ринок позичкових коштів і ставка відсотка. Попит і пропозиція на ринку капіталів. Макроекономічні взаємозв'язки та ринок капіталів у міжнародному аспекті. Міжнародні взаємозв'язки: мобільність капіталу, валютні курси та дохідність фінансових активів.

Міжнародні фондові ринки. Фондові індекси. Методи розрахунку фондових індексів.

Розвиток фінансових ринків. Державне регулювання ринку цінних паперів.

Література [11–13; 15; 16; 18; 19; 25; 28; 31]

Тема 6. Регулювання міжнародної інвестиційної діяльності

Форми регулювання взаємодії суб'єктів інвестиційного процесу в міжнародній економіці.

Засоби реалізації інвестиційних проектів. Договір “під ключ”. Види договорів, що регулюють інвестиційний процес. Страхування інвестицій. Фінансове забезпечення інвестиційних проектів. Інвестиційний лізинг.

Інноваційна форма іноземних інвестицій в міжнародній економіці. Поняття інновацій. Підвищення технічного рівня й економічності інвестиційних проектів. Венчурне підприємництво. Інтелектуальні інвестиції.

Макроекономічне регулювання інвестиційного процесу та політика держави стосовно іноземних інвестицій.

Міжнародна інвестиційна діяльність та її інститути. Політика держави щодо залучення іноземних інвестицій. Державна інвестиційна політика на сучасному етапі. Індикативне планування інвестиційної діяльності. Планування інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.

Порядок створення, функціонування та ліквідації вільних економічних зон (ВЕЗ). Світовий досвід створення ВЕЗ. Інвестиції іноземних фірм і спільних підприємств.

Література [1–10; 15; 20; 22; 25; 26; 29]

Тема 7. Аналіз і оцінювання міжнародних інвестиційних проектів

Система показників, які використовуються при аналізі інвестиційних процесів.

Методичні підходи до оцінки міжнародних інвестиційних проєктів. Методи оцінки економічної ефективності інвестицій. Метод розрахунку прибутку. Метод чистої теперішньої вартості капіталу. Метод граничної ефективності.

Література [12; 14; 15; 17; 27; 30; 31]

Тема 8. Моделювання інвестиційних процесів та інвестиційні стратегії у глобальному середовищі

Стратегічні модулі Дж. Дайнінга. Модель OLI. Модель ERPG X. Перелмутера.

Основні форми виходу на зарубіжні ринки. Глобально-економічні, загальноекономічні, ресурсно-економічні та політико-економічні фактори, що впливають на вибір стратегії інвестування. Екстернальні та інтернальні чинники, їх вплив на формування інвестиційних стратегій фірми.

Стратегії країн базування компаній, які здійснюють іноземні інвестиції.

Стратегії країн, які приймають інвестиції.

Література [15, 16, 19–21; 23; 24; 26; 30; 31]

Тема 9. Міжнародна інвестиційна діяльність в Україні

Формування та оцінка параметрів національного інвестиційного клімату. Економічне середовище інвестиційної діяльності в Україні. Інфраструктура інвестування. Грошово-кредитна політика Національного банку України. Роль Фонду державного майна України.

Реальні інвестиції в галузі промисловості України. Форми і види іноземних інвестицій в Україні. Результативність і проблеми залучення іноземних інвестицій.

Проблеми інвестування за кордон.

Порядок створення, функціонування та ліквідації вільних економічних зон в Україні.

Венчурне фінансування в Україні.

Література [1–10, 15; 20; 22; 25; 32; 33]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Перевірка засвоєння знань з дисципліни “Міжнародна інвестиційна діяльність” проводиться за допомогою контрольної роботи, яка включає розкриття двох питань із кожного модуля курсу.

Контрольна робота складається з плану відповідей на питання плану, списку використаної літератури.

Питання контрольної роботи необхідно висвітлювати лаконічно і послідовно, без повторів і відступів від основної теми.

Список використаної літератури повинен містити законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність комерційного банку в тій сфері, якій присвячена тема роботи, із зазначенням їх номера та дати, з якої вони набули юридичну силу. Ці джерела подаються у списку в хронологічному порядку. Підручники, посібники, монографії, статті з періодичних видань наводяться у списку в алфавітному порядку із зазначенням прізвища та ініціалів автора, назви книги чи статті, місця видання, назви видавництва, року видання та обсягу друкованого джерела інформації.

Цитати та статистичні дані, використані при написанні, слід супроводжувати посиланням на джерело інформації.

Контрольну роботу виконують в рукописному, друкованому або комп’ютерному варіанті розбірливо, грамотно, без скорочень (окрім загальновизнаних). Сторінки мають бути пронумеровані.

Обсяг контрольної роботи у рукописному варіанті — 20–30 сторінок учнівського зошита. Друкований та комп’ютерний варіанти роботи оформляються згідно з вимогами державного стандарту.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Модуль I

Макроекономічний аналіз іноземного інвестування

1. Розвиток іноземного інвестування на сучасному етапі еволюції світового господарства.
2. Методи оцінки впливу іноземних інвестицій на економіку країн, що приймають.
3. Методи оцінки впливу іноземних інвестицій на економіку країн, що вивозять капітал.
4. Роль ТНК у міжнародному інвестуванні.
5. Інвестиційний клімат в країні: сутність і критерії оцінки.
6. Стан іноземного інвестування в економіку України.

7. Механізм регулювання іноземних інвестицій в Україні.
8. Спільні підприємства та залучення іноземного капіталу в економіку України.
9. Роль ВЕЗ у залученні іноземного капіталу.
10. Міжнародні фондові ринки та міжнародні інвестиції.
11. Стратегії регулювання іноземних інвестицій в країнах базування міжнародних корпорацій.
12. Стратегії регулювання в країнах, які приймають іноземні інвестиції.

Модуль II

Міжнародна інвестиційна діяльність фірми

1. Теорії прямого іноземного інвестування.
2. Теорії міжнародних портфельних інвестицій.
3. Вплив іноземного інвестування на вартість компанії.
4. Взаємозв'язок між прямими та портфельними іноземними інвестиціями у міжнародній діяльності компанії.
5. Проблема вибору джерел фінансування іноземних інвестицій.
6. Іноземні інвестиції та валютні ризики: види і способи хеджування.
7. Вплив оподаткування на міжнародну інвестиційну діяльність.
8. Організація управління міжнародною інвестиційною діяльністю фірми.
9. Міжнародна конкуренція та міжнародні інвестиції фірми.
10. Особливості фінансової звітності ТНК.
11. Методи оцінки ефективності міжнародних інвестицій фірми.
12. Еволюція організаційних форм міжнародної інвестиційної діяльності фірми.
13. Портфельні інвестиції фірми: інструменти та стратегії.
14. Венчурне фінансування у практиці міжнародних інвестицій.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

1. Економічна сутність інвестицій та їх види.
2. Основні суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності.
3. Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності.
4. Фінансово-кредитні установи в міжнародному інвестуванні.
5. Мотивація партнерів з інвестиційної діяльності.
6. Міжнародне інвестування в контексті інтернаціоналізації.
7. Класичні теорії іноземного інвестування.

8. Портфельні теорії іноземного інвестування. Неокласичні теорії іноземного інвестування.
9. Теорія індустріальної організації. Теорія монополістичної конкуренції С. Хаймера.
10. Теорія інтерналізації. Еклектична парадигма Дж. Дайнінга.
11. Теорія життєвого циклу Вернона.
12. Реальні інвестиції та їх структура.
13. Техніко-економічне обґрунтування інвестиційних програм і проєктів. Економічне обґрунтування фінансового інвестиційного проєкту. Основні положення з проєктування підприємств, будинків і споруджень.
14. Особливості ціноутворення в інвестиційній сфері.
15. Кошторисна документація для будівництва. Упорядкування інвесторських кошторисів.
16. Матеріальна база реальних інвестицій.
17. Матеріально-технічне постачання інвестиційного проєкту.
18. Моніторинг реалізації інвестиційних проєктів.
19. Види цінних паперів.
20. Оцінка інвестиційних якостей цінних паперів.
21. Інвестиційні операції фінансово-кредитних установ.
22. Облігації, їх вартість і прибутковість.
23. Портфель облігацій, його прибутковість і тривалість.
24. Методи активного керування портфелем облігацій.
25. Вибір стратегій та ефективність ринку.
26. Акції. Розрахунок необхідної прибутковості.
27. Основні визначення і методи торгівлі.
28. Метод розрахунку витрат на збереження.
29. Стратегії спекуляції на ф'ючерсному ринку.
30. Ф'ючерси за процентними ставками.
31. Хеджування процентного ризику.
32. Ф'ючерси за фондовими індексами.
33. Оцінка ф'ючерсного контракту за фондовим індексом.
34. Межа вартості опціону. Взаємозв'язок вартості опціонів "колл" і "пут".
35. Оцінка американського опціону.
36. Хеджування і спекуляції з використанням опціонів.
37. Валютні і процентні свопи.
38. Інвестиційний портфель.
39. Пасивний підхід у керуванні інвестиціями.

40. Процентний ризик.
41. Керування активами і зобов'язаннями.
42. Індексний портфель.
43. Хеджування портфеля.
44. Активне керування портфелем.
45. Оцінка ефективності керування портфелем.
46. Інвестиційний ринок та його інфраструктура.
47. Макроекономічні взаємозв'язки та ринок капіталів у міжнародному аспекті.
48. Міжнародні взаємозв'язки: мобільність капіталу, валютні курси та дохідність фінансових активів.
49. Міжнародні фондові ринки.
50. Методи розрахунку фондових індексів.
51. Розвиток фінансових ринків.
52. Державне регулювання ринку цінних паперів.
53. Форми регулювання взаємодії суб'єктів інвестиційного процесу в міжнародній економіці.
54. Засоби реалізації інвестиційних проектів.
55. Фінансове забезпечення інвестиційних проектів.
56. Інноваційна форма іноземних інвестицій в міжнародній економіці.
57. Венчурне підприємництво.
58. Макроекономічне регулювання інвестиційного процесу та політика держави стосовно іноземних інвестицій.
59. Міжнародна інвестиційна діяльність та її інститути.
60. Політика держави щодо залучення іноземних інвестицій.
61. Державна інвестиційна політика на сучасному етапі.
62. Індикативне планування інвестиційної діяльності.
63. Планування інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання.
64. Порядок створення, функціонування та ліквідації вільних економічних зон (ВЕЗ).
65. Світовий досвід створення ВЕЗ.
66. Інвестиції іноземних фірм і спільних підприємств.
67. Система показників, які використовуються при аналізі інвестиційних процесів.
68. Методичні підходи до оцінки міжнародних інвестиційних проектів.
69. Методи оцінки економічної ефективності інвестицій.
70. Метод розрахунку прибутку.
71. Метод чистої теперішньої вартості капіталу.

72. Метод граничної ефективності.
73. Стратегічні модулі Дж. Дайнінга.
74. Модель ERPG X. Перелмутера.
75. Основні форми виходу на зарубіжні ринки.
76. Глобально-економічні, загальноекономічні, ресурсно-економічні та політико-економічні фактори, що впливають на вибір стратегії інвестування.
77. Екстернальні та інтернальні чинники, їх вплив на формування інвестиційних стратегій фірми.
78. Стратегії країн базування компаній, які здійснюють іноземні інвестиції.
79. Стратегії країн, які приймають інвестиції.
80. Формування та оцінка параметрів національного інвестиційного клімату.
81. Економічне середовище інвестиційної діяльності в Україні.
82. Інфраструктура інвестування.
83. Грошово-кредитна політика Національного банку України.
84. Роль Фонду державного майна України.
85. Реальні інвестиції в галузі промисловості України.
86. Форми і види іноземних інвестицій в Україні.
87. Результативність і проблеми залучення іноземних інвестицій.
88. Проблеми інвестування за кордон.
89. Порядок створення, функціонування та ліквідації вільних економічних зон в Україні.
90. Венчурне фінансування в Україні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16 квітня 1991 р.
2. Закон України “Про державну програму заохочення іноземних інвестицій в Україні” від 20 березня 1994 р.
3. Закон України “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 р.
4. Закон України “Про приватизацію майна державних підприємств” від 4 березня 1992 р.
5. Закон України “Про іноземні інвестиції” від 13.03.92 № 2198-XXI.
6. Закон України “Про промислово-фінансові групи” від 21 листопада 1995 р.
7. Закон України “Про режим іноземного інвестування” від 19 березня 1996 р.

8. Закон України “Про підприємства в Україні” від 4 лютого 1998 р.
9. *Про заходи* щодо поліпшення інвестиційного клімату в Україні: Указ Президента України від 12 липня 2001 р. № 512/2001.
10. *Про врегулювання* порядку здійснення іноземними інвесторами інвестицій в Україну: Постанова Національного банку України від 20.07.99 № 356 // Додаток до Вісника НБУ. — 1999. — № 10.
11. *Про заходи* щодо поліпшення інвестиційної привабливості України: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.02.01 № 55-р.
12. *Бланк И.* Инвестиционный менеджмент. — К., 1995.
13. *Брейли Р., Майерс С.* Принципы корпоративных финансов. — М., 1997.
14. *Джерела* інвестицій та їх економічне регулювання. — К., 1999.
15. *Лук'яненко Д. Г., Губський Б. Г., Мозговий О. М.* Міжнародна інвестиційна діяльність. — К., 2003.
16. *Жданов В. П.* Организация и финансирование инвестиций. — Калининград: Янтарный сказ, 2000.
17. *Максимо Энг.* Мировые финансы. — М., 1998.
18. *Международный менеджмент.* — М., 2000.
19. *Мелкумов Я. С.* Экономическая оценка эффективности инвестиций. — М., 1997.
20. *Міжнародна економіка* / За ред. А. А. Румянцева. — К., 2003.
21. *Пересада А. А.* Інвестиційний процес в Україні. — К., 1998.
22. *Портер Майкл Е.* Стратегія конкуренції: Пер. з англ. — К.: Основи, 1997.
23. *Правове регулювання іноземних інвестицій* / За ред. В. М. Коссака. — К., 1999.
24. *Рогач О.* Транснаціональні корпорації та економічне зростання. — К., 1997.
25. *Савчук В. П., Прилипко С. И., Величко Е. Г.* Анализ и разработка инвестиционных проектов. — К., 1999.
26. *Сакс Дж., Пивоварський О.* Економіка перехідного періоду: уроки для України: Пер. з англ. — К.: Основи, 1996.
27. *Тодаро Микаэл.* Экономическое развитие. — М., 1997.
28. *Управление внешнеэкономической деятельностью.* — К., 1996.
29. *Ченг Ф. Ли, Джозеф И. Финетти.* Финансы корпораций. — М.: ИНФРА-М, 2000.
30. *Черкасов В. Е.* Международные инвестиции: Учеб.-практ. пособие. — М.: Дело, 1999.
31. *Финансовые инвестиции и риск.* — К., 1995.
32. *Френклін Р. Рут, Антон Філіпенко.* Міжнародна торгівля та інвестиції: Пер. з англ. — К.: Основи, 1998.
33. *Ющенко В. А., Мищенко В. І.* Валютне регулювання. — К., 1999.
34. *Ющенко В. А., Мищенко В. І.* Управління валютними ризиками. — К.: Знання, 1998.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Міжнародна інвестиційна діяльність”	3
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Міжнародна інвестиційна діяльність”	4
Вказівки до виконання контрольної роботи	8
Теми контрольних робіт	8
Питання для самоконтролю студентів	9
Список рекомендованої літератури	12

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерне верстання

Н. В. Медведєва
Т. М. Тележенко
Т. Г. Замура

Зам. № ВКЦ-1572

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП